
Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern

2020/2086(INI)

13.1.2021

OPINJONI

tal-Kumitat għal-Libertajiet Ċivili, il-Ġustizzja u l-Intern

għall-Kumitat għall-Impjieg u l-Affarijiet Soċjali

dwar l-implementazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2000/78/KE li tistabbilixxi qafas ġenerali għall-ugwaljanza fit-trattament fl-impieg u fix-xogħol fid-dawl tal-UNCRPD
(2020/2086(INI))

Rapporteur għal opinjoni: Lucia Ĕuriš Nicholsonová

PA_NonLeg

SUĞGERIMENTI

Il-Kumitat għal-Libertajiet Ċivil, il-Ġustizzja u l-Intern jistieden lill-Kumitat għall-Impjieg i u l-Affarijiet Soċjali, bħala l-kumitat responsabbi, biex jinkorpora s-suġġerimenti li ġejjin fil-mozzjoni għal riżoluzzjoni tiegħu:

1. Ifakk li l-ghan tal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità (UNCRPD), li l-UE hija wkoll parti għaliha, huwa li tippromwovi, tipprotegi u tiżgura t-tgawdija shiha u ugħalli tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali kollha mill-persuni kollha, irrispettivament minn kwalunkwe diżabilità fizika, mentali, intellettuali jew sensorjali fit-tul; jenfasizza li billi rratifikaw il-UNCRPD, l-UE u l-Istati Membri tagħha assoċjaw lilhom infuħom mal-isforzi miftiehma fil-livell internazzjonali biex jaraw li jiġu rispettati d-drittijiet fundamentali tal-persuni b'diżabilità u jippromwovu l-inklużjoni tagħhom fis-socjetà u fl-impieg attiv; jenfasizza li skont l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali (FRA), filwaqt li r-ratifika tal-konvenzjoni mill-Istati Membri kollha u mill-UE nnifisha tirrapreżenta kisba importanti ewlenja, għad hemm diskrepanzi bejn dak li twiegħed il-konvenzjoni u r-realtà konkreta¹;
2. Jistieden lill-UE u l-Istati Membri tagħha jirratifikaw il-Protokoll Fakultattiv tal-UNCRPD;
3. Jenfasizza li d-dritt tal-persuni b'diżabilità li jibbenfikaw minn miżuri mfassla biex jiżguraw l-indipendenza, l-integrazzjoni soċjali u okkupazzjonali u l-partecipazzjoni tagħhom fil-hajja tal-komunità huwa minqux ukoll fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE, li huwa vinkolanti għall-UE u l-Istati Membri tagħhom meta jimplimentaw id-dritt tal-Unjoni; ifakk li l-UE u l-Istati Membri tagħha jeħtiġilhom jirrispettaw id-drittijiet u josservaw il-principji stabbiliti fil-Karta u jipromwovu l-applikazzjoni tagħha; jenfasizza l-ħtieġa li tittejjeb is-sensibilizzazzjoni u l-informazzjoni dwar il-Karta;
4. Jenfasizza li bl-istabbiliment tad-dritt għal-hajja indipendenti u għall-inklużjoni fil-komunità, l-Artikolu 19 tal-UNCRPD jiġbor flimkien il-principji tal-ugwaljanza, l-awtonomija u l-inklużjoni; jappella għal bidla fl-arrangamenti tal-ghajxien u fis-servizzi ta' appoġġ għall-persuni b'diżabilità minn ambjenti istituzzjonali u ambjenti oħra ta' segregazzjoni għal sistema li tippermetti l-partecipazzjoni soċjali; jistieden lill-Istati Membri jinkludu miri spċċifici bi skeda ta' żmien definita fl-istrategiji tagħhom ta' deistituzzjonalizzazzjoni, jiffinanzjawhom b'mod adegwat u jiżviluppaw mekkaniżmi li jiżguraw koordinazzjoni effettiva bejn l-awtoritajiet rilevanti f'setturi u f'livelli amministrativi differenti²;
5. Jindika li approċċ pozittiv u bbażat fuq id-drittijiet tal-bniedem għall-edukazzjoni hu prerekwiżit neċċesarju għat-tiswir tal-partecipazzjoni fis-socjetà u l-promozzjoni tal-access tal-persuni b'diżabilità għas-suq tax-xogħol;
6. Huwa tal-fehma li l-promozzjoni tal-ugwaljanza fil-qasam tal-impieg u tax-xogħol

¹ Ir-Rapport 2019 tal-FRA dwar id-Drittijiet Fundamentali.

² FRA, *From institutions to community living for persons with disabilities: perspectives from the ground*, 2018.

tista' tkun effettiva biss jekk id-diskriminazzjoni tīgi miġgielda b'mod komprensiv fl-oqsma kollha tal-ħajja, kemm fil-livell Ewropew kif ukoll fdak nazzjonali; jenfasizza li akkomodazzjoni u aċċessibilità raġonevoli huma komponenti ewlenin fl-istabbiliment ta' politiki inkluživi fir-rigward tad-diżabilità, kif rikonoxxut mir-Rapporteur Specjal tan-NU dwar id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità³;

7. Jistieden lill-Istati Membri jimplimentaw ghalkollox il-legiżlazzjoni tal-UE relatata mal-aċċessibbiltà; huwa tal-fehma li l-ostakli fiċċi, regolatorji, digitali, logistiċi u soċjali għall-aċċessibilità għandhom jiġu eliminati; jistieden lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jippromwovu l-aċċessibilità u l-istandardi ta' disinn universali għall-ambjenti, il-programmi, is-servizzi u l-prodotti, li għandhom jiġu adottati b'konsultazzjoni mal-persuni b'diżabilità u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom; jenfasizza l-ħtieġa li jiżdiedu r-riċerka u l-innovazzjoni fil-qasam tat-teknoloġija aċċessibbli applikata għall-attivitajiet soċjali u kulturali u għall-processi tax-xogħol, inklużi soluzzjonijiet għat-twessigh tal-opportunitajiet ta' telexogħol, sabiex jiġu ffaċilitati l-parteċipazzjoni fis-soċjetà u l-aċċess għall-impjieg għall-persuni b'diżabilità;
8. Huwa mħasseb dwar l-eżistenza ta' ostakli sinifikanti fl-aċċess għall-informazzjoni u l-komunikazzjoni għall-persuni b'diżabilità, b'mod partikolari għall-persuni li huma ġhomja jew torox, il-persuni b'diżabilità intellettuali u l-persuni fuq l-ispettru tal-awtiżmu; ifakk li d-differenzi fil-kapacitajiet tal-individwi li jirċievu u jagħtu informazzjoni u li jużaw teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni jirrappreżentaw distakk fl-ġħarfien li joħloq inugwaljanza; jitlob li jiġi promoss l-użu ta' mezzi, modi u formati ta' komunikazzjoni aċċessibbli u faċċi għall-utent;
9. Jiddispjaċiħ li d-dritt tal-Unjoni ma jipproteġix lill-individwi mid-diskriminazzjoni minħabba d-diżabilità barra mill-post tax-xogħol u mill-impjieg;
10. Iħeġġeg lill-Kunsill jiżblokk n-negożjati dwar id-direttiva proposta dwar l-ugwaljanza orizzontali, li tippermetti protezzjoni kontra d-diskriminazzjoni barra mill-qasam tal-impjieg u tax-xogħol permezz ta' approċċ orizzontali;
11. Jenfasizza li l-UNCRPD tipprojbixxi d-diskriminazzjoni f'sens wiesa', inkluża ċ-ċahda ta' akkomodazzjoni raġonevoli u diskriminazzjoni multipla u intersezzjonali li tirriżulta minn taħlita ta' motivi; jiġbed l-attenzjoni dwar is-sitwazzjoni partikolarmen vulnerabbli tan-nisa b'diżabilità u jheġġeg ratifika rapida tal-Konvenzjoni ta' Istanbul mill-Unjoni u l-Istati Membri; ifakk li l-UNCRPD tipprevedi wkoll miżuri ta' diskriminazzjoni pozittiva li għandhom jiġu implementati mill-Istati Membri meta jkun meħtieg, li jistgħu jinkludu incenċivi spċċifici fil-qasam tal-impjieg⁴;
12. Jappella għal rieżami trasversali u komprensiv tad-dritt u tal-politika tal-Unjoni biex tīgi żgurata l-konformità sħiħa tagħhom mal-UNCRPD;

³ Stqarrija ta' Catalina Devandas-Aguilar, Special Rapporteur dwar id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità fil-71 sessjoni tal-Assemblea Ĝenerali tan-NU, New York, 26 ta' Ottubru 2016.

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20764>

⁴ Il-Kumitat dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità, Kumment Ĝenerali Nru 6 (2018) dwar l-ugwaljanza u n-nondiskriminazzjoni .

13. Jishaq fuq il-htiega li fil-Patt Ģdid dwar il-Migrazzjoni u l-Asil jiġu inkluži dispozizzjonijiet specifiċi u adegwati sabiex jiġu indirizzati kif jixraq il-htigijiet tal-persuni b'diżabilità fl-istadji kollha u fil-proċessi kollha;
14. Jitlob miżuri biex jiġu miġgielda l-preġudizzji relatati mal-ħiliet u l-kapaċitajiet tal-persuni b'diżabilità, filwaqt li jiġi żgurat li ma jgarrbux diskriminazzjoni bbażata fuq preġudizzji bħal dawn; jenfasizza li xi persuni b'diżabilità jistgħu jiffacċċaw ostakli addizzjonali u specifiċi minħabba taħlita ta' diżabilità u fatturi oħra, inkluži fatturi soċjoekonomiċi; jissottolinja, , f'dan ir-rigward, il-htiega għal approċċ intersezzjonali u olistiku taċ-ċiklu tal-ħajja ghall-prevenzjoni tal-istigmatizzazzjoni, l-esklużjoni soċjali u l-faqar; jitlob li jsiru kampanji komprensivi ta' qawmien ta' kuxjenza biex jiġi enfasizzat il-kontribut tal-persuni b'diżabilità lis-soċjetà, kampanji li għandhom ikunu mmirati lejn il-pubbliku generali, il-ġenituri u t-tfal, kif ukoll lejn l-uffiċjali pubbliċi u l-professionisti; jenfasizza li l-midja jista' jkollha rwol importanti biex ixixerred l-informazzjoni dwar il-persuni b'diżabilità u biex tikkontribwixxi għal bidla għall-aħjar fl-attitudni tal-pubbliku lejn il-persuni b'diżabilità;
15. Jishaq fuq il-htiega ta' definizzjoni komuni ta' "diżabilità" fil-livell tal-UE fl-oqsma kollha tal-politika tal-UE, inkluži definizzjonijiet tat-terminoloġija ewlenija rilevanti; jinnota li ma hemm l-ebda rikonoxximent reċiproku tal-istatus ta' diżabilità bejn l-Istati Membri tal-UE; jistieden lill-Kummissjoni tikkunsidra azzjonijiet ulterjuri dwar ir-rikonoxximent reċiproku tal-istatus ta' diżabilità u miżuri possibbli biex jiġi ffacilitat il-moviment liberu tal-persuni b'diżabilità; jistieden lill-Kummissjoni tinkoräggixxi l-parċeċipazzjoni tal-Istati Membri fis-sistema volontarja ta' rikonoxximent reċiproku tal-Karta tad-Diżabilità tal-UE;
16. Jilqa' l-inklużjoni tal-istrategja tal-UE dwar id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità għall-2021-2030 fil-programm ta' ħidma tal-Kummissjoni għall-2021; jinsisti li l-istrategja futura għandha tiffoka fuq l-implementazzjoni sħiha tal-UNCRPD u tirrifletti l-eżitu tal-konsultazzjoni pubblika mwettqa qabel it-thejjija tagħha mill-Kummissjoni; jishaq li l-kollaborazzjoni tal-awtoritajiet, l-organizzazzjonijiet u s-soċjetà civili fil-livell Ewropew, nazzjonali u lokali hija indispensabbli biex tīgi żgurata l-implementazzjoni tal-UNCRPD; jishaq li l-principju ta' "xejn dwar il-persuni b'diżabilità mingħajr il-persuni b'diżabilità" għandu jiġi applikat fil-proċessi kollha tat-teħid ta' deċiżjonijiet; iheġġeg lill-Istati Membri u lill-istituzzjonijiet tal-UE jiżguraw finanzjament adegwaw għall-organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw lill-persuni b'diżabilità, u jsahħu l-kooperazzjoni magħhom;
17. Jesprimi dispjaċir li l-persuni b'diżabilità intellettuali jew psikosocjali jesperjenzaw diversi ostakli legali, istituzzjonali, soċjali u tal-komunikazzjoni biex jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom, u dan iżommhom milli jivvutaw, jikkontestaw elezzjoni għal kariga pubblika, jeżerċitaw parteċipazzjoni ċivika jew sempliċement ikollhom kontroll fuq hajjithom stess; iheġġeg lill-Istati Membri jieħdu miżuri immedjati biex jirriformaw l-oqfsa legali tagħhom sabiex jiżguraw li l-persuni b'diżabilità jgawdu kapacità ġuridika fuq bażi ugħwali ma' ħaddieħor fl-aspetti kollha tal-ħajja, f'konformità mal-Artikolu 12 tal-UNCRPD, u jfakk li d-drittijiet političi tal-persuni b'diżabilità u l-opportunità li jgawdu fuq bażi ugħwali ma' ħaddieħor għandhom jiġu għgarantiti, f'konformità mal-Artikolu 29 tal-UNCRPD;

18. Jistieden lill-Istati Membri jindirizzaw id-diskriminazzjoni u l-vjolenza kontra t-tfal b'diżabilità permezz ta' approċċ integrat, filwaqt li jirrikonoxxi li dawn iħabbu wiċċhom ma' riskju akbar li jkunu vittmi ta' tali mgħiba; jenfasizza li leħen it-tfal b'diżabilità għandu jkun rappresentat fit-tfassil, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-ligijiet, il-politiki, is-servizzi u l-miżuri li jindirizzawhom;
19. Jesprimi dispjaċir dwar il-fatt li r-riskju ta' sfruttament, vjolenza u abbuż huwa konsiderevolment oghla għall-persuni b'diżabilità⁵; jinsab imħasseb dwar in-nuqqas ta' kuxjenza dwar id-drittijiet tal-vittmi u dwar il-possibilità li jiġi mfitteż rimedju, u dwar is-sottorappurtar tal-forom kollha ta' diskriminazzjoni u ksur tad-drittijiet fundamentali tal-persuni b'diżabilità; jenfasizza li skont l-Organizzazzjoni għas-Sigurtà u l-Kooperazzjoni fl-Ewropa (OSKE), kontributur importanti għas-sottorappurtar huwa l-biża' min-naħha tal-persuni b'diżabilità li l-awtoritajiet ma jeħduhomx bis-serjetà⁶; iheġġeg lill-Kummissjoni u lill-Istati Membri jiżguraw li l-awtoritajiet u l-prattikanti kollha rilevanti ikunu fil-mira fl-isforzi tat-tišeħiħ tal-kapaċitajiet sabiex jiġi żgurat il-fehim tagħhom tal-aproċċ għad-diżabilità msejjes fuq id-drittijiet fundamentali; jemmen li l-korpi nazzjonali tal-ugwaljanza jridu jiġu msäħħa u li l-acċess għal mekkaniżmi ġudizzjarji u nonġudizzjarji jrid jittejje, fost l-oħrajn permezz ta' metodi adatti ta' assistenza u ta' komunikazzjoni, kif ukoll billi jiġu simplifikati l-proċeduri legali, li sikwit ikunu twal u kumplessi;
20. Jiddispjaċih li d-diskriminazzjoni u l-eskużjoni esperjenzati mill-persuni b'diżabilità komplew jiġu aggravati mill-pandemija tal-COVID-19, b'mod partikolari fir-rigward tal-persuni li jgħixu fl-istituzzjonijiet⁷; jenfasizza li l-appoġġ psikosocjali u l-awtonomizzazzjoni huma meħtieġa ħafna biex jiġu miġġielda l-effetti tal-iżolament u ż-żieda fil-vjolenza domestika, li għandha impatt partikolari fuq il-persuni b'diżabilità⁸; huwa mħasseb dwar l-investimenti insuffiċjenti u n-nuqqas ta' azzjoni mill-awtoritajiet f'dan ir-rigward; jitlob li jsiru sforzi mmirati biex jiġi żgurat tagħmir protettiv personali xieraq għall-professionisti fis-servizzi ta' kura u appoġġ u għall-utenti tagħhom, sabiex dawn is-servizzi ikunu jistgħu jitkomplew f'ambjent sikur; jistieden lill-Kummissjoni u l-Istati Membri jimmobilizzaw l-investimenti u r-riżorsi essenzjali biex tiġi garantita l-kontinwità tas-servizzi ta' kura u ta' appoġġ, f'konformità mal-principi tal-UNCRPD u l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċċali, fil-qafas tal-Inizjattiva ta' Investment fir-Rispons għall-Coronavirus (CRII u CRII+);
21. Jenfasizza li l-ġbir ta' data robusta, diżagggregata u komparabbli relatata mad-diżabilità huwa meħtieġ għat-tfassil ta' politika bbażata fuq l-evidenza f'konformità mal-UNCRPD; jiddispjaċih li l-implimentazzjoni tal-politika mhijiex immonitorjata b'mod komprensiv permezz ta' indikaturi tar-riżultati; jipproponi li l-progress għandu jitkejjel skont miri specifici u aġġornati stabbiliti fil-livell tal-Unjoni abbażi tal-ħidma tal-Eurostat; jinsisti li l-monitoraġġ għandu jinvvoli entità indipendentli li tinkludi persuni

⁵ Il-Kunsill tal-Ewropa, *Freedom from exploitation, violence and abuse of persons with disabilities - Contribution to the Council of Europe Strategy on the Rights of Persons with Disabilities*, 2017.

⁶ OSKE, *Hate Crime Reporting*, 2015, u OSKE-ODIHR, *Factsheet on hate crime against people with disabilities*, 2017.

⁷ FRA, *Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental rights implications bulletins*, 2020; Inclusion Europe, *Neglect and discrimination. Multiplied - How Covid-19 affected the rights of people with intellectual disabilities and their families* (2020).

⁸ Nazzjonijiet Uniti, *Policy Brief: A Disability Inclusive Response to COVID-19*, Mejju 2020.

b'dizabilità; ihegħegġ lill-Istati Membri jipproċessaw id-data dwar l-ugwaljanza f'konformità shiha mal-liġi tal-Unjoni dwar il-protezzjoni u l-privatezza tad-data.

**INFORMAZZJONI DWAR L-ADOZZJONI
FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGHTI OPINJONI**

Data tal-adozzjoni	12.1.2021
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: -: 0:
Membri preženti ghall-votazzjoni finali	Magdalena Adamowicz, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Lena Dupont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Lívia Jároka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Sostituti preženti ghall-votazzjoni finali	Nathalie Loiseau, Sira Rego, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans, Petar Vitanov

**VOTAZZJONI FINALI B'SEJHA TAL-ISMIJIET
FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGHTI OPINJONI**

53	+
EPP	Magdalena ADAMOWICZ, Vladimír BILČÍK, Vasile BLAGA, Ioan-Rareş BOGDAN, Lena DÜPONT, Andrzej HALICKI, Balázs HIDVÉGHI, Lívia JÁROKA, Jeroen LENAERS, Lukas MANDL, Nuno MELO, Roberta METSOLA, Nadine MORANO, Emil RADEV, Paulo RANGEL, Ralf SEEKATZ, Tomas TOBÉ, Javier ZARZALEJOS
S&D	Katarina BARLEY, Pietro BARTOLO, Caterina CHINNICI, Maria GRAPINI, Sylvie GUILLAUME, Evin INCIR, Marina KALJURAND, Łukasz KOHUT, Juan Fernando LÓPEZ AGUILAR, Javier MORENO SÁNCHEZ, Birgit SIPPEL, Petar VITANOV, Bettina VOLLATH, Elena YONCHEVA
RENEW	Malik AZMANI, Sophia IN 'T VELD, Fabienne KELLER, Nathalie LOISEAU, Maite PAGAZAURTUNDÚA, Michal ŠIMEČKA, Ramona STRUGARIU, Dragoș TUDORACHE, Hilde VAUTMANS
GEENS/EFA	Patrick BREYER, Saskia BRICMONT, Damien CARÈME, Alice KUHNKE, Terry REINTKE, Tineke STRIK
THE LEFT	Clare DALY, Cornelia ERNST, Sira REGO, Miguel URBÁN CRESPO
NI	Laura FERRARA, Martin SONNEBORN

4	-
ID	Nicolas BAY, Jean-Paul GARRAUD, Marcel de GRAAFF
ECR	Assita KANKO

7	0
ID	Nicolaus FEST, Peter KOFOD, Annalisa TARDINO
ECR	Joachim Stanisław BRUDZIŃSKI, Jorge BUXADÉ VILLALBA, Nicola PROCACCINI, Jadwiga WIŚNIEWSKA

Tifsira tas-simboli użati:

- + : favur
- : kontra
- 0 : astensjoni